بسم اللّه الرّحمن الرّحیم

مجموعه‌مقالات همایش ملی

مسئلهٔ تورم در ایران؛
ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها

لیلاسادات زعفرانچی

جلال منتظری شورکچالی

نرگس اکبرپورروشن

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

همهٔ حقوق این کتاب انحصاراً برای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی محفوظ است.

مجموعه‌مقالات همایش ملی مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها

مؤلفان: لیلاسادات زعفرانچی، جلال منتظری شورکچالی، و نرگس اکبرپوررروشن

طراح جلد: سودابه بیات تله جردی

چاپ و صحافی: تفرید

چاپ اوّل: ۱٤۰۵

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

نشانی: تهران، بزرگ‌راه کردستان، خیابان ٦٤ غربی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تلفن انتشارات: ۸۸٦۲٤٤۳۸ ؛ تلفن فروشگاه کتاب: ۸۸۳۱۷۱۹۲

سرشناسه: همایش ملی مسئله تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها(۱٤۰۲ : تهران)

عنوان و نام پدیدآور: مجموعه مقالات همایش ملی مسئله تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها/ لیلاسادات زعفرانچی، جلال منتظری‌شورکچالی، نرگس اکبرپورروشن.

مشخصات نشر: تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱٤۰۵.

مشخصات ظاهری: ٤۸۸ ص.: جدول، نمودار.

شابک: 978-622-8669-32-8

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: ص.ع. به انگلیسی: Leyla Sadat Zafaranchi, Jalal Montazeri Shoorekchali, Narges Akbarpour Roshan. Proceedings of the national conference on the issue of Inflation in Iran: roots, consequences, and policy responses.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: تورم -- ایران -- کنگره‌ها

Inflation (Finance) -- Iran -- Congresses

تورم -- سیاست دولت -- ایران -- کنگره‌ها

Inflation (Finance) -- Government policy -- Iran -- Congresses

شناسه افزوده: زعفرانچی، لیلاسادات، ۱۳۵۰-

شناسه افزوده: منتظری شورکچالی، جلال، ۱۳٦٤-

شناسه افزوده: اکبرپور روشن، نرگس، ۱۳٦٤ -

شناسه افزوده: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

شناسه افزوده: Institute for Humanities and Cultural Studies

رده بندی کنگره: ۱۲۲۰ HG/۲

رده بندی دیویی: ۳۳۲/٤۱۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۵۹۳٤٦٦

معرفی همایش ملی
«مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها»

رئیس همایش

- یحیی فوزی، استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

اعضای کمیتهٔ علمی

- شمس‌الدین حسینی، استاد دانشکدهٔ اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی
- زهرا (میلا) علمی، استاد دانشکدهٔ علوم اقتصادی و اداری دانشگاه مازندران
- سیدحسین میرجلیلی، استاد پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- تیمور رحمانی، دانشیار دانشکدهٔ اقتصاد دانشگاه تهران
- کامران ندری، دانشیار دانشکدهٔ معارف اسلامی و اقتصاد دانشگاه امام صادق (ع)
- ابراهیم التجائی، دانشیار پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- علی نصیری‌اقدم، استادیار دانشکدهٔ اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی
- حسین صمصامی مزرعه‌آخوند، استادیار دانشکدهٔ اقتصاد و علوم سیاسی دانشگاه شهید بهشتی
- مهدی قائمی‌اصل، استادیار دانشکدهٔ اقتصاد دانشگاه خوارزمی
- لیلاسادات زعفرانچی، استادیار پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- جلال منتظری شورکچالی، استادیار پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- نرگس اکبرپورروشن، استادیار پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دبیران علمی

- لیلاسادات زعفرانچی
- جلال منتظری شورکچالی

دبیر اجرایی

- نرگس اکبرپورروشن

کمیتهٔ اجرایی همایش

- زهرا نوایی لواسانی
- طاهره خیرخواه
- رضا اسماعیلی خروسانی

آدرس سایت: http://wwwihcs.ac.ir/inflationconf

فهرست

مقدمه ۷

مقالات محور اول همایش: علل و ریشه‌های تورم در ایران ۲۹

اقتصاد سیاسی تورم؛ شواهدی از رابطهٔ حکم‌رانی ـ تورم در ایران ۳۱

بررسی عوامل مؤثر تورم در ایران با تأکید بر نقش ناترازی شبکهٔ بانکی ۵۵

اثر متغیرهای منتخب اقتصاد کلان بر نرخ تورم در ایران: کاربردی از رهیافت چندک ۷۷

شناسایی و تخمین عوامل مؤثر بر تورم مزمن در ایران با تأکید بر بخش خارجی اقتصاد ایران ۹۹

اثرات نامتقارن درجهٔ بازبودن اقتصاد بر تورم ایران ۱۲۱

اثر نقدینگی و ترکیب دارایی‌های نظام بانکی بر تورم با به‌کارگیری مدل SVAR در ایران ۱۴۵

تأثیر رشد نقدینگی و رشد تولید ناخالص داخلی بر تورم ایران: رویکرد خودرگرسیون برداری بیزین ۱۶۳

تأثیر قیمت نفت و نرخ ارز بر تورم تفکیک‌شده در ایران: رهیافت خودرگرسیونی با وقفه‌های توزیعی غیرخطی ۱۸۷

آیا ناترازی‌های صندوق‌های بازنشستگی در ایران بر تورم اثرگذار است؟ ۲۱۳

مقالات محور دوم همایش: آثار تورم در ایران ۲۳۹

پیش‌بینی تورم در اقتصاد ایران با استفاده از الگوی مارکوف ـ سوئیچینگ ۲۴۱

تورم و نوسانات تورم در اقتصاد ایران ۲۵۹

محاسبهٔ نااطمینانی تورم در ایران با بهره‌گیری از منطق فازی ۲۷۵

تورم در ایران و بررسی تغییرات مخارج مصرفی خانوار در چهار گروه هزینه‌ای ۳۰۱

بررسی اثر متغیرهای سیاسی ـ اقتصادی بین‌المللی بر تورم مواد غذایی در ایران ۳۴۷

مقالات محور سوم همایش: ارزیابی سیاست‌ها در کنترل تورم ۳۶۵

ساختارشناسی تورم در اقتصاد ایران؛ درس‌هایی از واقعیات آشکارشده ۳۶۷

چرا بانک مرکزی نمی‌تواند تورم در ایران را کاهش دهد؟ ۳۹۱
ارزیابی اثرات اجرای سیاست تسهیل اعتبار جهت تسویهٔ بدهی‌های دولت بر تورم ایران ۴۰۹
تأثیر توزیع فرصت‌های توسعه بر تورم در استان‌های ایران ۴۴۳
واکاوی نقش ارتقای بستر کارت اعتباری در سرعت گردش پول ۴۶۹

مقدمه

لیلاسادات زعفرانچی*
جلال منتظری شورکچالی**
نرگس اکبرپورروشن***

«هیچ وسیله‌ای ظریف‌تر و مطمئن‌تر از فاسدکردن پول (یا کاهش ارزش پول) برای براندازی بنیان‌های موجود جامعه وجود ندارد. این فرایند تمام نیروهای پنهان قوانین اقتصادی را درخدمت ویرانی به‌کار می‌گیرد و آن را به‌گونه‌ای انجام می‌دهد که از هر یک میلیون نفر، حتی یک نفر هم قادر به تشخیص آن نیست».

جان مینارد کینز (۱۹۱۹: ۲۳۵)

۱. شرح مسئلهٔ همایش

تورم مزمن و افسارگسیخته، بدون تردید، یکی از ابرچالش‌های ساختاری و پایدار اقتصاد ایران طی دهه‌های گذشته بوده است. بررسی روند بلندمدت نرخ تورم در ایران علاوه‌براین‌که نشان‌دهندهٔ عدم‌موفقیت دولت‌ها در مهار آن است، حاکی از تشدید چرخه‌های تورمی و حرکت اقتصاد به‌سمت نوسانات بیشتر و سطوح بالاتر در دههٔ اخیر است. این درحالی است که تقریباً تمامی دولت‌های مختلف بر کنترل تورم به‌عنوان یک اولویت تأکید کرده و سیاست‌های متعددی اعم از انقباض پولی، هدف‌مندسازی یارانه‌ها، و تنظیم بازار را به‌اجرا گذاشته‌اند. باوجوداین، این سیاست‌ها عمدتاً ماهیتی کوتاه‌مدت و واکنشی داشته و به‌جای درمان ریشه‌ای بیماری، تنها به کاهش موقتی علائم آن منجر شده‌اند.

* استادیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، l.zafaranchi@ihcs.ac.ir
** استادیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، j.montazeri@ihcs.ac.ir
*** استادیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی (نویسندهٔ مسئول)، n.akbarpour@ihcs.ac.ir

فهم روند تورم در بلندمدت حاوی سه یافتهٔ مهم است: نخست، اقتصاد ایران از سال ۱۳۵۰ تا کنون متوسط نرخ تورم دورقمی داشته است، به‌طوری که متوسط سادهٔ نرخ تورم در ایران طی دورهٔ ۱۳۵۰-۱۴۰۱ متجاوز از ۲۰ درصد بوده است. دوم، اقتصاد ایران در طی این دوره، به‌غیر از دههٔ ۱۳۸۰، پیوسته با افزایش متوسط دهسالهٔ تورم مواجه بوده است، به‌طوری که متوسط نرخ تورم از ۱۳.۵ درصد در دههٔ ۱۳۵۰ به ۲۵.۲۳ درصد در دههٔ ۱۳۹۰ افزایش یافته و به رقم متوسط بالای ۴۰ درصد در طی سال‌های دههٔ ۱۴۰۰ رسیده است (نمودار ۱). این امر به‌معنای روند کلی صعودی تورم در اقتصاد ایران است. سوم، اقتصاد ایران از سال ۱۳۵۰ تا کنون، علاوه‌بر متوسط نرخ تورم بالا، نوسانات تورمی قابل‌توجهی داشته است.

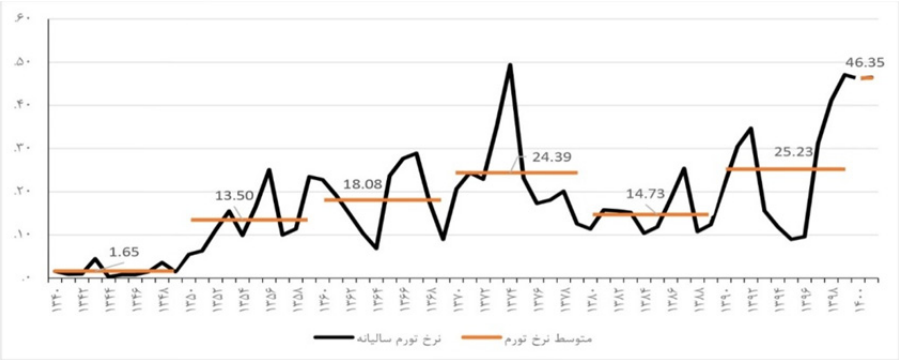
نکتهٔ حائز اهمیت آن است که با شیفت تورم به کانال‌های بالاتر در دههٔ اخیر، تبعات تورم تنها به افزایش قیمت‌ها محدود نمی‌شود، بلکه همچنین به بی‌ثباتی اقتصاد کلان منجر می‌شود، برنامه‌ریزی بلندمدت را برای بنگاه‌ها و خانوارها ناممکن می‌سازد، به توزیع ناعادلانهٔ درآمد دامن می‌زند، دارایی‌ها را از تولید به‌سمت فعالیت‌های سوداگرانه و سفته‌بازی سوق می‌دهد و سرمایه‌گذاری مولد را بی‌صرفه می‌کند، و فرسایش سرمایهٔ انسانی را ایجاد می‌کند. این نتایج ناشی از اثرات منفی تورم بر واحدهای اقتصادی (خانوارها و بنگاه‌ها) در سطح خرد است.

در سطح خانوارها تورم باعث کاهش ارزش واقعی درآمد و پس‌انداز خانوارها می‌شود، چراکه به‌تعبیر فریدمن (۱۹۷۴: ۷۱) «تورم شکلی از مالیات است که می‌توان بدون تصویب قانون بر مردم تحمیل کرد». اگرچه تورم کوتاه‌مدت تأثیر کمتری بر مصرف دارد، اما تورم طولانی‌مدت و غیرقابل‌پیش‌بینی قدرت خرید واقعی را کاهش می‌دهد و مصرف بلندمدت خانوار و مصرف‌کنندگان را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد (برای مطالعهٔ بیشتر، بنگرید به فریدمن ۱۹۵۷). باید توجه داشت که تأثیر تورم بر مصرف خانوارها یک‌نواخت نیست و بسته به وضعیت بدهی، دارایی، و سبد مصرفی آنها از تورم آسیب یا سود می‌بینند. در کوتاه‌مدت خانوارهای کم‌درآمد و دارای درآمد ثابت بیشترین آسیب را از تورم تجربه می‌کنند و با کاهش مصرف واقعی مواجه می‌شوند (کینز ۱۹۳۶). علاوه‌براین، افزایش تورم انتظاری باعث افزایش نرخ بهرهٔ اسمی و افزایش هزینهٔ استقراض خانوارها می‌شود و درنتیجه، مصرف اعتباری را کاهش می‌دهد (فیشر ۱۹۳۰).

ازسوی‌دیگر، و در طرف بنگاه‌ها افزایش تورم به افزایش قیمت مواد اولیه، انرژی، و دستمزدها منجر می‌شود که به‌معنای افزایش هزینه‌های تولید و عملیاتی برای کسب‌وکارها است. همچنین اثر منفی تورم بر قدرت خرید و تقاضای واقعی خانوارها باعث کاهش فروش، تولید، و درنهایت سودآوری بنگاه‌های اقتصادی خواهد شد (توبین[1] ۱۹۶۵؛ برانو و استرلی[2] ۱۹۹۸). تورم باعث کاهش بهره‌وری واقعی نیروی

1. Tobin
2. Bruno & Easterly

کار و انحراف در تخصیص سرمایه می‌شود؛ تغییرات نامتقارن دستمزد و قیمت‌ها برنامه‌ریزی تولید را مختل می‌کند و به هدایت منابع به‌سمت فعالیت‌های سوداگرانه منجر می‌شود (کوکرمن و میلتزر[1] ۱۹۸۶). به‌طور ویژه، تورم‌های بالا و ناپایدار تصمیم‌گیری دربارهٔ سرمایه‌گذاری را برای بنگاه‌ها دشوار و به کاهش سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت و اتخاذ استراتژی‌های محافظه‌کارانه منجر می‌شود. به‌علاوه، افزایش هزینهٔ مبادله و ریسک و درنتیجه کاهش تمایل واحدهای اقتصادی به قراردادهای بلندمدت و همچنین افزایش هزینه‌های تغییر قیمت برای بنگاه‌ها و هزینه‌های اداری و عملیاتی آنها از دیگر آثار متصور تورم بالا بر بنگاه‌ها است که می‌تواند سودآوری کوتاه‌مدت آنها را کاهش دهد. به‌دلیل این پیامدهای ناگوار است که مسئلهٔ تورم از مهم‌ترین حوزه‌های سیاست‌گذاری اقتصادی کشور محسوب می‌شود.

نمودار ۱. روند نرخ تورم سالیانه و متوسط ده‌ساله طی دورهٔ ۱۳۴۰-۱۴۰۱
منبع: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۲)

گرچه به‌نظر می‌رسید مسئلهٔ تورم یک مسئلهٔ حل‌شده در عمدهٔ اقتصادهای جهان باشد، با افزایش نرخ تورم در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته در سال‌های اخیر، مسئلهٔ تورم بار دیگر توجه را در سطح جهانی به خود جلب کرده است. درواقع، شوک تورمی، که از سال ۲۰۲۱ آغاز شد، پس از یک دورهٔ طولانی از ثبات قیمتی رخ داد و پیش‌بینی می‌شد موقتی باشد. اما در سال‌های ۲۰۲۲–۲۰۲۳ تورم بیشتر از آنچه که انتظار می‌رفت افزایش یافت و پایدارتر از آن بود که تحلیلگران و بانک‌های مرکزی پیش‌بینی کرده بودند. در سال ۲۰۲۲، تورم در کشورهای OECD به بالای ۸ درصد رسید (بالاترین نرخ از سال ۱۹۸۴) و برای اولین‌بار از دههٔ ۱۹۹۰ به مرز دورقمی در کشورهای نوظهور و اقتصادهای درحال توسعه رسید (آری[2] و دیگران ۲۰۲۳).

1. Cukierman & Meltzer
2. Ari

چندین عامل در این افزایش ناگهانی تورم نقش داشته‌اند که اهمیت نسبی آنها در کشورهای مختلف متفاوت است (برنانکه و بلانچارد[1] ۲۰۲۳؛ هانسِن[2] و دیگران ۲۰۲۳). اولین عامل جنگ روسیه علیه اوکراین بود که بازارهای کالاهای جهانی را مختل کرد و شوک قیمتی در انرژی و غذا ایجاد کرد (آری و دیگران ۲۰۲۲). دومین عامل فشار بر زنجیره‌های تأمین به‌دلیل قرنطینه‌های پاندمی و چرخش مصرف از خدمات به کالاها بود. سومین عامل این بود که وقتی پاندمی کاهش یافت، تقاضا سریع‌تر از آنچه پیش‌بینی می‌شد بازیابی شد و همراه با سیاست‌های مالی تقاضامحور (به‌ویژه در ایالات متحدهٔ آمریکا)، عدم‌تعادل بین تقاضا و عرضه ایجاد شد (سِلَسون[3] و دیگران ۲۰۲۲). درنهایت، افزایش دستمزدهای اسمی همراه با فشردگی[4] بی‌سابقهٔ بازار کار باعث تشدید پایداری تورم شد (بنیگنو و ایگرتسون[5] ۲۰۲۳).

در این شرایط، سیاست‌گذاران اقتصادی به‌سوی سیاست‌های انقباضی حرکت کرده‌اند. گرچه این سیاست‌ها در کوتاه‌مدت اثر منفی بر رشد اقتصادی خواهد داشت، به‌نظر می‌رسد در بلندمدت به تقویت آن خواهد انجامید؛ آری و دیگران (۲۰۲۳) در مطالعهٔ بیش از ۱۰۰ اپیزود شوک تورمی در اقتصادهای پیشرفته و نوظهور از سال ۱۹۷۰ تا کنون به این حقیقتِ آشکارشده دست یافته‌اند که کشورهایی که موفق به حل مسئلهٔ تورم شده بودند، در کوتاه‌مدت رشد کمتری داشتند، ولی در افق ۵ساله این‌طور نبود. این امر حاکی از آن است که مزایای ثبات اقتصادی و اعتبار سیاست‌ها در طول زمان هزینه‌های اتخاذ سیاست‌های انقباضی را جبران می‌کند. از این نظر، کاهش تورم و ایجاد فضای باثبات اقتصادی، نه‌تنها یک هدف مستقل، بلکه پیش‌نیاز و محرک قدرتمندی برای رشد اقتصادی پایدار محسوب می‌شود. درحقیقت، هر درمان پایداری برای بیماری تورم، به‌احتمال قوی، در افزایش باثبات متوسط نرخ رشد اقتصادی نیز مفید خواهد بود. این پیوند حیاتی بین مهار تورم و رشد تولید در نام‌گذاری سال ۱۴۰۲ توسط مقام معظم رهبری و طرح شعار سال با عنوان «مهار تورم و رشد تولید» و معرفی تورم به‌عنوان «مشکل اصلی» و تولید داخلی به‌عنوان «یکی از کلیدهای نجات کشور از مشکلات اقتصادی» به‌وضوح تعقیب شده است.

با توجه به نرخ‌های بالای تورم در سال‌های اخیر و پیامدهای نامطلوب آن در سطح کشور، حل این معضل پیچیده امروزه بیش از هر زمان دیگری نیازمند عزمی راسخ، علمی، و جامع‌نگر است. در این

---

1. Bernanke & Blanchard
2. Hansen
3. Celasun
۴. Tightness؛ فشردگی بازار کار به وضعیتی اطلاق می‌شود که موقعیت‌های شغلی فراوان و عرضهٔ نیروی کار محدود باشد.
5. Benigno & Eggertsson

زمینه، پژوهشکدهٔ اقتصادِ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، با توجه به رسالت خود در تمرکز بر مسائل اولویت‌دار اقتصاد کشور، برگزاری همایش ملی با عنوان «مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها» را با هدف بررسی علل تورم و راهکارهای مقابله با آن، در اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۲، در سه محور به‌شرح زیر در دستور کار قرار داد:

- **علل و ریشه‌های تورم در ایران**
  - ریشه‌های اصلی کوتاه‌مدت و بلندمدت تورم در ایران؛
  - عملیات بودجه‌ای و فرابودجه‌ای دولت و اثر آن بر پایداری تورم در ایران؛
  - اقتصاد سیاسی ناتوانی کنترل تورم در ایران؛
  - انتظارات تورمی و پویایی‌های تورم در ایران؛
  - نفرین منابع، بیماری هلندی و تورم در ایران؛
  - روابط سیاسی ـ اقتصادی بین‌المللی و اثر تحریم‌ها بر تورم در ایران؛ و
  - نظام پرداخت‌های بین‌المللی و اثرات آن بر تورم و شوک‌های تورمی در ایران.
- **آثار تورم در ایران**
  - آثار و پیامدهای اقتصادی تورم در ایران؛
  - آثار و پیامدهای اجتماعی تورم در ایران؛
  - آثار و پیامدهای سیاسی تورم در ایران؛
  - برندگان و بازندگان تورم در ایران؛
  - هزینه‌های تورم و اندازه‌گیری آن در ایران؛
  - نااطمینانی ناشی از تورم در ایران، حفظ ارزش پول ملی، و مسئلهٔ بی‌ثباتی؛ و
  - رابطهٔ کوتاه‌مدت و بلندمدت تورم با رشد اقتصادی و تولید در ایران.
- **ارزیابی سیاست‌ها در کنترل تورم**
  - ارزیابی سیاست‌گذاری مالی و بودجه‌ای در مقابله با تورم در ایران؛
  - ارزیابی سیاست‌گذاری پولی و ارزی در مقابله با تورم در ایران؛
  - رابطهٔ بهینهٔ دولت و بانک مرکزی (مسئلهٔ استقلال) و مقابله با تورم در ایران؛
  - سیاست‌های تجاری، قیمت‌گذاری، و تورم در ایران؛

- عملکرد نظام بانکی، فناوری‌های نوین مالی، و تورم در ایران؛
- بررسی سیاست‌ها و ابزارهای مقابله با تورم در سایر کشورها؛ و
- تجربیات موفق و ناموفق سایر کشورها در مقابله با تورم.

هدف غایی این همایش جریان‌سازی فکری و گردآوری اندیشه‌ها و ایده‌ها برای کمک به مواجهه با معضل تورم مزمن و افسارگسیخته در کشور و واکاوی راه‌های مقابله با آن بود تا از رهگذر این تبادل‌نظر، بسته‌های سیاستی کاربردی به سیاست‌گذاران و مسئولان کشور ارائه شود تا بتوانند وضعیت تورمی را به‌صورت مؤثر مدیریت کرده و پیامدهای ناشی از آن را مهار کنند. امید است دستاوردهای این گردهمایی زمینه‌ساز گام‌های عینی و علمی برای رفع یکی از اصلی‌ترین معضلات کشور و مردم در سال‌های اخیر شود.

۲. گزارش اجرایی همایش

فرایند اجرای همایش را می‌توان در پنج جنبهٔ اصلی تشکیل کمیته‌های همایش، دریافت مقاله، برگزاری پیش‌نشست‌ها، رایزنی برای گسترش همکاری‌ها، و نشست‌های همایش خلاصه کرد.

۱.۲ تشکیل کمیته‌های همایش

گام ضروری اول برای برگزاری همایش تشکیل کمیته‌های علمی و اجرایی به‌منظور فراهم‌سازی امکانات و ملزومات علمی و اجرایی مورد نیاز بوده است. در این زمینه، دبیرخانهٔ همایش «مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها» در پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی راه‌اندازی شد و کمیتهٔ اجرایی همایش متشکل از همکاران پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در بخش‌های مختلف برای پیگیری و پشتیبانی امور لجستیک و اجرایی مربوطه تشکیل شد. تدوین برنامهٔ اجرایی زمان‌بندی‌شده جهت برگزاری همایش اولین اقدام مهم این کمیته بود که مبتنی‌بر آن ثبت همایش در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، تهیهٔ پوستر همایش، راه‌اندازی سایت همایش، انجام مکاتبات برای اطلاع‌رسانی و فراخوان همایش، هماهنگی برای پوشش رسانه‌ای پیش‌نشست‌ها و برنامهٔ همایش در رسانه‌های تخصصی اقتصاد (اعم از رسانه‌های نوشتاری و دیداری)، و سایر امور و پشتیبانی‌های مرتبط صورت پذیرفت. به‌طور هم‌زمان، اعضای کمیتهٔ علمی با درنظرگرفتن استاندارد برگزاری همایش ملی در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، از میان اعضای هیئت‌علمی متخصص در حوزهٔ تورم و سیاست‌های پولی دانشگاه‌های کشور انتخاب شدند. اعضای این کمیتهٔ ۱۲نفره در تدقیق محورهای همایش، تعیین تاریخ‌های مهم (مانند روز برگزاری)، برگزاری پیش‌نشست‌های همایش، فراخوان

همایش برای دریافت مقالات، جلب حمایت‌های علمی، داوری مقالات، و انتخاب مقالات برای ارائه در روز همایش نقش محوری داشته‌اند.

۲.۲ دریافت مقالات

فراخوان دریافت مقالات با اطلاع‌رسانی گستردهٔ همایش به تمامی مراکز آموزشی، پژوهشی، و دستگاه‌های مرتبط کشور ازطریق مکاتبهٔ رسمی، ارسال ایمیل به پژوهشگران و اساتید اقتصاد، نصب پوستر همایش در مراکز دانشگاهی، و همچنین رسانه‌های خبری و اطلاع‌رسانیِ مرتبط انجام شد. هدف این بود که اطلاعات همایش در دسترس تمامی مراکز مرتبط در سراسر کشور قرار گیرد تا پژوهشگران و خبرگان در تمام نقاط کشور فرصت مشارکت در این هم‌اندیشی را داشته باشند و از این طریق، بر غنا و تکثر فضای علمی این همایش افزوده شود. در پی این تلاش‌ها، درمجموع، ۹۲ چکیده از اساتید، پژوهشگران، دانشجویان تحصیلات تکمیلی، و نیز صاحب‌نظران حوزهٔ اجرایی کشور در ۱۸ استان دریافت شد. در شکل ۱ استان‌های مشارکت‌کننده در همایش ازطریق ارسال چکیدهٔ مقالات نمایش داده شده‌اند. با توجه به تمرکز نهادهای آموزشی، پژوهشی، و اجرایی در استان تهران، مطابق انتظار، مشارکت در این استان به‌طرز معناداری از سایر استان‌ها بیشتر بوده است.

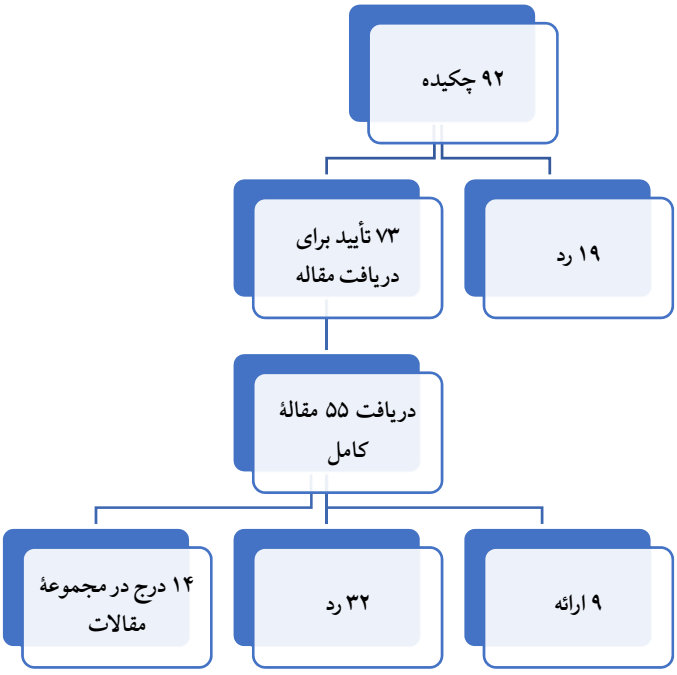
شکل ۱. توزیع جغرافیایی مقالات رسیده به دبیرخانهٔ همایش «مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها»

چکیده‌های مقالاتِ دریافتی با وابستگی سازمانی ۴۰ نهاد آموزشی، پژوهشی، و اجرایی در کشور به دبیرخانهٔ همایش ارائه شدند که در جدول ۱ فهرست این نهادها ارائه شده است.

جدول ۱. نهادهای مشارکت‌کننده در همایش «مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها» ازطریق ارسال چکیدهٔ مقاله

ردیف	نام مرکز	ردیف	نام مرکز	ردیف	نام مرکز	ردیف	نام مرکز	ردیف	نام مرکز
۱	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	۹	دانشگاه تهران	۱۷	دانشگاه علامه طباطبایی	۲۵	مرکز پژوهش‌های مجلس	۳۳	مؤسسهٔ مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی
۲	دانشگاه مازندران	۱۰	دانشگاه امام صادق (ع)	۱۸	دانشگاه تبریز	۲۶	دانشگاه آزاد بندرعباس	۳۴	دانشگاه اراک
۳	دانشگاه خوارزمی	۱۱	دانشگاه فردوسی	۱۹	دانشگاه تربیت مدرس	۲۷	دانشگاه آزاد تهران مرکز	۳۵	مرکز آمار ایران
۴	دانشگاه باهنر	۱۲	دانشگاه رازی	۲۰	دانشگاه ارومیه	۲۸	دانشگاه پیام نور	۳۶	سازمان امور مالیاتی
۵	دانشگاه اصفهان	۱۳	دانشگاه زنجان	۲۱	دانشگاه بین‌المللی امام خمینی	۲۹	دانشگاه گنبد کاووس	۳۷	وزارت صنعت، معدن، و تجارت
۶	پژوهشکدهٔ پولی و بانکی	۱۴	پژوهشکدهٔ امور اقتصادی	۲۲	پژوهشکدهٔ بیمه	۳۰	دانشگاه بجنورد	۳۸	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۷	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی	۱۵	دانشگاه مفید	۲۳	دانشگاه گلستان	۳۱	دانشگاه آزاد بندر کنگان	۳۹	بانک شهر
۸	پژوهشکدهٔ اسناد سازمان اسناد و کتابخانهٔ ملی ایران	۱۶	مؤسسهٔ پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعهٔ روستایی	۲۴	دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر	۳۲	مؤسسهٔ آموزش عالی ارشاد دماوند	۴۰	انجمن شرکت‌های پژوهشی و دانش‌بنیان نفت، گاز

از ۹۲ چکیدهٔ دریافتی، ۷۳ چکیده برای دریافت مقالهٔ کامل تأیید شدند[۱] و ۵۵ مقالهٔ کامل از بین آنها دریافت شد. داوری مقالات کامل به‌صورت دوسوناشناس و توسط حداقل دو داور انجام شد. برای این منظور، ۴۸ نفر از اساتید دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور در فرایند داوری مقالات مشارکت داشتند. درنهایت، براساس نظرهای داوران و همچنین اعضای کمیتهٔ علمی همایش، ۲۳ مقاله از مجموع ۵۵ مقالهٔ دریافتی برای ارائه یا صرفاً چاپ در مجموعه‌مقالات مورد پذیرش قرار گرفت. همچنین در جهت تعهد اعلام‌شده در فراخوان همایش، یک کارگروه تخصصی برای بررسی مقالات پذیرفته‌شده مبتنی‌بر فرم ارزیابی ارائه‌شده توسط داوران به‌منظور امکان‌پذیری انتشار در فصل‌نامه‌های علمی تشکیل شد و درنهایت، سه مقاله پس از انجام اصلاحات مدنظر داوران در فصل‌نامه‌های علمی «بررسی مسائل اقتصاد ایران» و «پژوهش‌نامهٔ اقتصاد کلان» منتشر شدند.

شکل ۲. گزارش داوری مقالات دریافتی در همایش «مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها»

۱. مجموعهٔ چکیده‌مقالات همایش در تارنمای پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، در آدرس زیر قابل‌دسترسی است:

https://www.ihcs.ac.ir/economics/fa/news/24961

فهرست عناوین مقالات پذیرفته‌شده در جدول ۲ ارائه شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، ازنظر موضوعی، ۱۰ مقاله در محور علل تورم در ایران، ۷ مقاله در محور آثار تورم در ایران، و ۶ مقاله در محور سیاست‌گذاری در حوزهٔ تورم پذیرفته شدند.

جدول ۲. مقالات پذیرفته‌شده در همایش «مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها» به‌تفکیک محور و نوع پذیرش

محور	ردیف	عنوان مقاله	نویسنده(گان)	وضعیت نهایی پذیرش
علل و ریشه‌های تورم در ایران	۱	اثر اجزای تشکیل‌دهندهٔ نقدینگی بر تورم با به‌کارگیری مدل SVAR در ایران	سجاد ابراهیمی، استادیار پژوهشکدهٔ پولی و بانکی	درج در مجموعه‌مقالات
	۲	اثر متغیرهای کلان اقتصادی بر نرخ تورم در ایران: کاربردی از رهیافت چندک	روزبه بالونژادنوری، استادیار گروه اقتصاد پژوهشکدهٔ امور اقتصادی؛ و مژگان رفعت میلانی، پژوهشگر پژوهشکدهٔ امور اقتصادی	درج در مجموعه‌مقالات
	۳	اقتصاد سیاسی تورم؛ شواهدی از رابطهٔ حکم‌رانی- تورم در ایران	مریم حیدریان، استادیار پژوهشکدهٔ امور اقتصادی؛ و شعیب مرادی ده‌چراغی کارشناس ارشد توسعهٔ اقتصادی و برنامه‌ریزی دانشکدهٔ اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی	ارائه و درج در مجموعه‌مقالات
	۴	تأثیر قیمت نفت و نرخ ارز بر تورم تفکیک‌شده در ایران: رهیافت خودرگرسیونی با وقفه‌های توزیعی غیرخطی	نرگس سنجری کنارصندل، کارشناسی ارشد اقتصاد دانشگاه بجنورد؛ بهنام الیاس‌پور، استادیار گروه اقتصاد دانشگاه بجنورد؛ و روح‌اله بابکی، استادیار گروه اقتصاد دانشگاه بجنورد	درج در مجموعه‌مقالات
	۵	شناسایی و تخمین عوامل مؤثر بر تورم مزمن در ایران با تأکید بر بخش خارجی اقتصاد ایران	لطفعلی عاقلی، دانشیار اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس	درج در مجموعه‌مقالات
	۶	بررسی عوامل مؤثر تورم در ایران با تأکید بر نقش ناترازی شبکهٔ بانکی	الهام غلامی، دکتری علوم اقتصادی و مشاور بانک شهر؛ و سید محمدمهدی احمدی، استادیار گروه اقتصاد واحد علوم و تحقیقات تهران دانشگاه آزاد اسلامی و مدیرعامل بانک شهر	درج در مجموعه‌مقالات
	۷	اثرهای نامتقارن درجهٔ بازبودن اقتصاد بر تورم ایران	سیدباقر شریف‌زاده، رئیس مرکز پژوهش اتاق بازگانی تبریز؛ حسین اصغرپور، استاد اقتصاد دانشگاه تبریز؛ و منصور حیدری، دانشجوی دکتری اقتصاد دانشگاه تبریز	ارائه و درج در مجموعه‌مقالات
	۸	تأثیر رشد نقدینگی و رشد اقتصادی بر تورم ایران: رویکرد خودرگرسیون برداری بیزین	حسین اصغرپور، استاد اقتصاد دانشگاه تبریز؛ منصور حیدری، دانشجوی دکتری اقتصاد دانشگاه تبریز؛ و سامان حاتم‌راد، دکتری اقتصاد دانشگاه تبریز	درج در مجموعه‌مقالات
	۹	برآورد شاخص انتظارات تورمی مبتنی‌بر نظرسنجی کیفی	محمدرضا عبداللهی، استادیار دفتر اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس؛ و شیما نمازی، کارشناسی ارشد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی	ارائه و پذیرش در فصل‌نامهٔ علمی
	۱۰	آیا ناترازی‌های صندوق‌های بازنشستگی در ایران بر تورم اثرگذار است؟	نرگس اکبرپورروشن، استادیار پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	درج در مجموعه‌مقالات

محور	ردیف	عنوان مقاله	نویسنده(گان)	وضعیت نهایی پذیرش
آثار و پیامدهای تورم در ایران	۱	اثر تعاملی تورم و عدم‌تقارن اطلاعات بر کارآیی سیستم مالی	یوسف عیسی‌زاده روشن، استادیار گروه اقتصاد دانشکدهٔ علوم اقتصادی و اداری دانشگاه مازندران؛ و درسا بابایی، کارشناسی ارشد علوم اقتصادی دانشگاه مازندران	ارائه و درج در مجموعه‌مقالات
	۲	بررسی اثر متغیرهای سیاسی ـ اقتصادی بین‌المللی بر تورم موادغذایی در ایران	مهدی شعبان‌زاده خوشرودی، استادیار مؤسسهٔ پژوهش‌های برنامه‌ریزی اقتصاد کشاورزی و توسعهٔ روستایی؛ و ابراهیم جاودان، استادیار مؤسسهٔ پژوهش‌های برنامه‌ریزی اقتصاد کشاورزی و توسعهٔ روستایی	ارائه و درج در مجموعه‌مقالات
	۳	بررسی اثر تورم جهانی موادغذایی بر تورم اقتصاد ایران	باقر ادبی فیروزجائی، استادیار گروه علوم اداری و اقتصاد دانشگاه گنبد کاووس؛ و احمد غلامی، دکتری اقتصاد دانشکدهٔ علوم اقتصادی دانشگاه تهران	ارائه و پذیرش در فصل‌نامهٔ علمی
	۴	محاسبهٔ نااطمینانی تورم در ایران با بهره‌گیری از منطق فازی	لیلی نیاکان، استادیار پژوهشکدهٔ بیمه؛ و زهرا بردال، مربی دانشگاه غیرانتفاعی ارشاد دماوند	درج در مجموعه‌مقالات
	۵	تورم و نوسانات تورم در اقتصاد ایران	کاوه درخشانی درآبی، استادیار گروه اقتصاد دانشگاه اراک	درج در مجموعه‌مقالات
	۶	پیش‌بینی تورم در اقتصاد ایران با استفاده از الگوی مارکوف سوئیچینگ	جلال منتظری، استادیار پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	درج در مجموعه‌مقالات
	۷	تورم در ایران و بررسی تغییرات مخارج مصرفی خانوار در چهار گروه هزینه‌ای	لیلاسادات زعفرانچی، استادیار پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	درج در مجموعه‌مقالات
سیاست‌های مهار تورم	۱	تأثیر توزیع فرصت‌های توسعه بر تورم در استان‌های ایران	بهاره کرمی، دکتری اقتصاد بخش عمومی و حسابرس مالیاتی اداره‌کل امور مالیاتی استان کردستان؛ و آزاد خانزادی، استادیار اقتصاد دانشگاه رازی کارمانشاه	درج در مجموعه‌مقالات
	۲	چرا بانک مرکزی نمی‌تواند تورم در ایران را کاهش دهد؟	سجاد برخورداری، استادیار دانشکدهٔ اقتصاد دانشگاه تهران	درج در مجموعه‌مقالات
	۳	بررسی رابطهٔ تورم و رشد اقتصادی در ایران؛ رهیافت فیلتر کالمن و مفهوم روند ضمنی	میثم حداد، دکتری علوم اقتصادی دانشگاه اصفهان و سرپرست گروه حساب‌های فصلی دفتر حساب‌های اقتصادی مرکز آمار ایران؛ و خدیجه صالحی‌ابر، دکتری علوم اقتصادی دانشگاه تبریز و کارشناس بانک ملی ایران	ارائه و پذیرش در فصل‌نامهٔ علمی
	۴	ارزیابی اثرات اجرای سیاست تسهیل اعتبار جهت تسویهٔ بدهی‌های دولت بر تورم ایران	محمدمهدی عسگری ده‌آبادی، دکتری علوم اقتصادی دانشگاه علامه طباطبایی؛ و علی نصیری‌اقدم، استادیار دانشکدهٔ اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی	ارائه و درج در مجموعه‌مقالات
	۵	واکاوی نقش ارتقای بستر کارت اعتباری در سرعت گردش پول	زهرا خوشنود، استادیار گروه بانکداری پژوهشکدهٔ پولی و بانکی؛ و مرضیه اسفندیاری، پژوهشگر ادارهٔ تأمین مالی زنجیرهٔ تولید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	درج در مجموعه‌مقالات
	۶	ساختارشناسی تورم در اقتصاد ایران؛ درس‌هایی از واقعیات آشکارشده	ژاله زارعی، عضو هیئت‌علمی پژوهشکدهٔ پولی و بانکی؛ و ایلناز ابراهیمی، عضو هیئت‌علمی پژوهشکدهٔ پولی و بانکی	ارائه و درج در مجموعه‌مقالات

۳.۲ برگزاری پیش‌نشست‌های همایش

با توجه به اینکه رفع مسئلهٔ تورم در ایران نیازمند تبادل‌نظر جدی و مؤثر در میان صاحب‌نظران دانشگاهی و اجرایی برای رسیدن به اجماع به‌منظور ارائهٔ راهکار در این زمینه است، ۸ پیش‌نشست با دعوت از ۲۴ صاحب‌نظر علمی و اجرایی کشور درزمینهٔ تورم برگزار شد.[۱] در جدول ۳ فهرست صاحب‌نظرانِ سخن‌ران در پیش‌نشست‌ها به‌همراه عناوین سخن‌رانی ارائه شده است.

جدول ۳. سخن‌رانی‌های انجام‌شده در پیش‌نشست‌های همایش «مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها»

ردیف	عنوان پیش‌نشست	سخن‌ران	عنوان سخن‌رانی
۱	بررسی علل و ریشه‌های تورم در ایران	دکتر تیمور رحمانی، عضو هیئت‌علمی دانشگاه تهران	تورم ماندگار و جهش‌های تورمی در اقتصاد ایران
		دکتر جلال منتظری شورکچالی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	نفرین منابع، بیماری هلندی، و تورم در اقتصاد ایران
		دکتر ابراهیم صیامی، مدیرکل آینده‌پژوهشی، مدل‌سازی و مدیریت اطلاعات اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی	عملیات بودجه‌ای و فرابودجه‌ای دولت و آثار آن بر پایداری تورم در ایران
۲	تجارب کشورهای جهان در مقابله با تورم؛ دلالت‌هایی برای سیاست‌گذاری در اقتصاد ایران	دکتر کامران ندری، عضو هیئت‌علمی دانشگاه امام صادق (ع)	هنر مهار تورم؛ دوراهی‌های سخت سیاست‌گذاری
		دکتر مهدی قاسمی علی‌آبادی، دبیر کمیسیون زیربنایی، صنعت و محیط‌زیست دفتر هیئت دولت	جنبه‌های دیده‌نشدهٔ بروز تورم در اقتصاد ایران و مروری بر تجارب بین‌المللی در این خصوص
۳	ناترازی‌های مالی و تورم در ایران	دکتر داود دانش جعفری، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبایی و مجمع تشخیص مصلحت نظام	ناترازی‌های بودجهٔ دولت و تورم در ایران
		دکتر موسی شهبازی، دبیر کمیسیون اقتصاد دولت	ناترازی بانکی و تورم در ایران
		دکتر نرگس اکبرپورروشن، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	ناترازی صندوق‌های بازنشستگی و تورم در ایران
۴	تحلیل تورم و روابط بین‌الملل در ایران	دکتر مصطفی سمیعی‌نسب، عضو هیئت‌علمی دانشگاه امام صادق (ع) و سرپرست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی	تحلیلی بر پیامدهای تحریم بر تورم در اقتصاد ایران
		دکتر زهرا مشفق، سرپرست گروه اقتصاد بین‌الملل پژوهشکدهٔ امنیت اقتصادی تدبیر	دیپلماسی اقتصادی و تورم در ایران
		دکتر الناز باقرپور، پژوهشگر و مدرس دانشگاه	تحلیل تورم در ایران و راهکارهای مهار آن

۱. گزارش پیش‌نشست‌های همایش مشتمل‌بر اهم نکته‌های مطرح‌شده توسط سخن‌رانان در تارنمای پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در آدرس زیر قابل‌دسترسی است:

https://www.ihcs.ac.ir/economics/fa/news/24962

ردیف	عنوان پیش‌نشست	سخن‌ران	عنوان سخن‌رانی
۵	ارزیابی سیاست‌های ضدتورمی در ایران	دکتر احمدرضا جلالی نائینی، عضو هیئت‌علمی مؤسسهٔ عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی	تکانه‌های خارجی، فشار هزینه، و رکود تورمی در اقتصاد ایران
		دکتر مجید کریمی، مدیرکل دفتر مطالعات بازارهای مالی وزارت امور اقتصادی و دارایی	عملکرد دولت ایران در مهار تورم
		دکتر محمدحسین معماریان، مدیر گروه بودجه و مطالعات دولت مرکز پژوهش‌های مجلس	ارزیابی سیاست‌گذاری مالی و بودجه‌ای ایران در مقابله با تورم
۶	جنبه‌های غیراقتصادی تورم در ایران	دکتر سیده‌زهرا اجاق عضو، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	رسانه‌ها و شکل‌گیری تورم انتظاری: مروری بر عوامل و راه‌حل‌ها
		دکتر شروین مقیمی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	سیاسی‌شدن معیشت: تأملی از منظر الاهیات سیاسی تجدد
		دکتر سپیده میرمجیدی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	تأملی پیرامون آثار حقوقی تورم از منظر نرخ جرم
		دکتر سیدمحمدرضا امیری طهرانی‌زاده، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	احکام تورم از دیدگاه فقه اقتصادی
۷	تورم و اثرات آن بر رشد اقتصادی	آقای مصطفی فرخ‌فال، رئیس گروه شاخص قیمت مصرف‌کنندهٔ مرکز آمار ایران	اندازه‌گیری تورم در مرکز آمار ایران
		دکتر مرتضی عزتی، عضو هیئت‌علمی دانشگاه تربیت مدرس	نظریهٔ مقداری پول؛ تولید و تورم در ایران
		دکتر اعظم احمدیان، عضو هیئت‌علمی پژوهشکدهٔ پولی و بانکی	آسیب‌پذیری رشد اقتصادی از تورم
۸	واکاوی علل تورم و راهکارهای کنترل آن در ایران	دکتر عباس شاکری، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبایی	علل و پویایی‌های تورم در ایران
		دکتر حسین درودیان، کارشناس و پژوهشگر پولی	علل تورم در دوران بی‌ثبات و سیاست‌گذار اقتصادی در ایران
		دکتر علی نصیری اقدم، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبایی	بررسی علل تورم و اثر تغییرات دستمزد

۴.۲ رایزنی برای گسترش همکاری‌ها در همایش

طی رایزنی‌های انجام‌شده، همایش از حمایت معنوی و مادی نهادهای مختلفی برخوردار شد که در جدول ۴ فهرست شده‌اند. این حمایت‌ها شامل مشارکت در برگزاری پیش‌نشست‌های همایش، همکاری در بازتاب فراخوان همایش برای دریافت مقالات، اقلام بستهٔ مهمانان در روز همایش، حضور در همایش، سخن‌رانی در روز همایش، و انتشار مقالات برتر در فصل‌نامهٔ علمی بوده است.

جدول ۴. نهادهای حامی همایش «مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها»

دانشگاه تهران	دانشگاه علامه طباطبایی	وزارت امور اقتصادی و دارایی
دانشگاه شهید بهشتی	دانشگاه مازندران	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
پژوهشکدهٔ امور اقتصادی	پژوهشکدهٔ پولی و بانکی	سازمان امور مالیاتی
مؤسسهٔ مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی	مرکز پژوهش‌های مجلس	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن، و کشاورزی تهران
دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات	بانک صنعت و معدن	

۵.۲ نشست‌های همایش

همایش در سوم بهمن‌ماه ۱۴۰۲ در محل پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، به‌صورت حضوری و مجازی، در قالب چهار نشست اصلی برگزار شد. در همایش، علاوه‌بر مقالات پذیرفته‌شده توسط داوران و کمیتهٔ علمی[1]، سخن‌رانی‌هایی نیز توسط سخن‌رانان کلیدی و اعضای پنل همایش ارائه شد. گزارش همایش در تارنمای پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در آدرس https://www.ihcs.ac.ir/economics/fa/news/25230 قابل‌دسترسی است. خلاصهٔ برنامهٔ روز برگزاری همایش در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. برنامهٔ روز همایش «مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها»

آیین گشایش همایش	**ساعت ۹:۰۰-۹:۴۵**
گشایش همایش، دکتر لیلاسادات زعفرانچی (رئیس پژوهشکدهٔ اقتصاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و دبیر علمی همایش)	
اهداف همایش، دکتر یحیی فوزی (معاون پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و رئیس همایش)	
ارائهٔ گزارش همایش، دکتر نرگس اکبرپورروشن (عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و دبیر اجرایی همایش)	
نشست نخست: سخن‌رانان کلیدی	**ساعت ۱۰:۱۵-۱۲:۰۰**
دکتر سیدعلی روحانی، معاونت سیاست‌گذاری اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی	
دکتر بابک نگاهداری، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی	

۱. یکی از مقالات پذیرفته‌شده برای ارائه امکان حضور در همایش را پیدا نکرد و با یک سخن‌رانی جایگزین شد.

نشست دوم: ریشه‌ها و علل تورم در ایران	ساعت ۱۳:۰۰-۱۴:۳۰
دبیر نشست: دکتر جلال منتظری شورکچالی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	اعضای پنل: دکتر تیمور رحمانی، عضو هیئت‌علمی دانشگاه تهران و عضو کمیتهٔ علمی همایش دکتر کامران ندری، عضو هیئت‌علمی دانشگاه امام صادق (ع) و عضو کمیتهٔ علمی همایش دکتر ابراهیم صیامی، مدیرکل آینده‌پژوهشی، مدل‌سازی و مدیریت اطلاعات اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی
ارائهٔ مقاله: اقتصاد سیاسی تورم؛ شواهدی از رابطهٔ حکمرانی ـ تورم در ایران (دکتر مریم حیدریان و آقای شعیب مرادی ده‌چراغی)	
ارائهٔ مقاله: بررسی عوامل مؤثر تورم در ایران با تأکید بر نقش ناترازی شبکهٔ بانکی (دکتر الهام غلامی و دکتر سیدمحمدمهدی احمدی)	
ارائهٔ مقاله: برآورد شاخص انتظارات تورمی مبتنی‌بر نظرسنجی کیفی (دکتر محمدرضا عبداللهی و خانم شیما نمازی)	
سخن‌رانی اعضای پنل و جمع‌بندی	
نشست سوم: آثار و پیامدهای تورم در ایران	**ساعت ۱۴:۳۰-۱۶:۰۰**
دبیر نشست: دکتر سیدمحمدرضا امیری طهرانی‌زاده، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	اعضای پنل: دکتر علی نصیری‌اقدم، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبایی و عضو کمیتهٔ علمی همایش دکتر علی دینی ترکمانی، عضو هیئت‌علمی مرکز مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی
ارائهٔ مقاله: اثر تعاملی تورم و عدم تقارن اطلاعات بر کارآیی سیستم مالی (دکتر یوسف عیسی‌زاده روشن و خانم درسا بابایی)	
ارائهٔ مقاله: بررسی اثر متغیرهای سیاسی ـ اقتصادی بین‌المللی بر تورم موادغذایی در ایران (دکتر مهدی شعبان‌زاده خوشرودی و دکتر ابراهیم جاودان)	
سخن‌رانی: حکمران و فریدمن، تورم و پول: از کدام تورم حرف می‌زنیم؟ (دکتر محمدعلی ابوترابی و آقای شهاب متین)	
سخن‌رانی اعضای پنل و جمع‌بندی	
نشست چهارم: سیاست‌های مهار تورم	**ساعت ۱۶:۳۰-۱۸:۰۰**
دبیر نشست: دکتر لیلاسادات زعفرانچی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	اعضای پنل: دکتر مرتضی عزتی، عضو هیئت‌علمی دانشگاه تربیت مدرس دکتر محمد قاسمی ششده، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبایی و رئیس مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی دکتر مجید کریمی، مدیرکل دفتر مطالعات بازارهای مالی وزارت امور اقتصادی و دارایی
ارائهٔ مقاله: ساختارشناسی تورم در اقتصاد ایران؛ درس‌هایی از واقعیات آشکارشده (دکتر ژاله زارعی و دکتر ایلناز ابراهیمی)	
ارائهٔ مقاله: بررسی رابطهٔ تورم و رشد اقتصادی در ایران؛ رهیافت فیلتر کالمن و مفهوم روند ضمنی (دکتر میثم حداد و دکتر خدیجه صالحی ابر)	
ارائهٔ مقاله: ارزیابی اثرات اجرای سیاست تسهیل اعتبار جهت تسویهٔ بدهی‌های دولت بر تورم ایران (دکتر محمدمهدی عسگری ده‌آبادی و دکتر علی نصیری‌اقدم)	
سخن‌رانی اعضای پنل و جمع‌بندی	
آیین اختتام همایش	**ساعت ۱۸:۰۰-۱۸:۱۵**
قرائت بیانیهٔ همایش، دکتر جلال منتظری شورکچالی (دبیر علمی همایش)	

۳. اهم یافته‌های همایش

۱) تورم یک پدیده و معضل جهان‌شمول نیست و برای حل این معضل ادبیات تجربی و نظری قوی در علم اقتصاد وجود دارد. بنابراین اگرچه تورم می‌تواند برای کشورهای خاصی نظیر کشور ما یک چالش بزرگ باشد، تورم برای سال‌های متمادی مسئله‌ای حل‌شده در بسیاری از کشورهای جهان بوده است.

۲) تورم در اقتصاد ایران از سه ویژگی مهم طی سال‌های گذشته برخوردار بوده است که باید به آنها توجه کرد:

- اقتصاد ایران طی دهه‌های گذشته متوسط تورم بالایی داشته است (به‌عبارت دیگر، اقتصاد ایران یک تورم بلندمدت و پایدار را طی دهه‌های گذشته تجربه کرده است).
- اقتصاد ایران طی دهه‌های گذشته، روند تورمیِ درمجموع صعودی را تجربه کرده است (به‌عبارت دیگر، متوسط تورم در ایران طی دهه‌های اخیر افزایش یافته است).
- اقتصاد ایران علاوه‌بر متوسط نرخ تورم بالا طی دهه‌های اخیر، دارای نوسانات و جهش‌های تورمی قابل‌توجهی بوده است.

۳) در طبقه‌بندی تورم از نظر شدت (تورش تورمی، تورم متوسط، تورم بالا، و اَبَرتورم)، اقتصاد ایران، که از دههٔ ۵۰ با تورم مواجه شده، برای سال‌های زیادی تورم میانه را تجربه کرده است که طبق تعریف، تورم سالیانهٔ بین ۱۵ تا ۳۰ درصد حداقل برای سه سال متوالی است. در سال‌های اخیر و با عبور نرخ تورم از ۳۰ درصد، ایران عملاً وارد فاز تورم‌های بالا شده است. هزینه‌های کاهش تورم در سطوح تورم‌های بالاتر (ابرتورم و تورم شدید) کمتر از میانه است، اما پایان‌دادن به تورم میانه دشوار است.

۴) در بحث علل و ریشه‌های تورم باید بین عوامل و ریشه‌های تورم بلندمدت یا متوسط تورم و تورم کوتاه‌مدت، یعنی نوسانات و جهش‌های تورمی، تمییز قائل شد. ریشهٔ تورم بلندمدت یا متوسط تورم بالا در ایران این است که اقتصاد ایران بیش از توان تولید خود، قدرت خرج‌کردن ایجاد می‌کند که این مسئله موجب بروز ناترازی‌های پایدار در بودجهٔ دولت، شبکهٔ بانکی کشور، صندوق‌های بازنشستگی، حوزهٔ انرژی، و حوزهٔ ارز در اقتصاد ایران شده است. بنابراین علت روند صعودی تورم یا روند افزایشی متوسط تورم در ایران طی پنج دههٔ اخیر را باید در افزایش تدریجی حجم ناترازی‌ها در اقتصاد ایران جست‌وجو کرد.

۵) تورم بلندمدت یا متوسط تورم بالا در اقتصاد ایران می‌تواند ناشی از عوامل زیر باشد:

- فشار تقاضا (سیاست‌های پولی و مالی انبساطی ناکارا): در حوزهٔ سیاست مالی اهم این موارد عبارت‌اند از: ۱. نبودِ یک تئوری و ایدهٔ مشخص درخصوص وظایف و تکالیف دولت در ایران، ۲. تعریف وظایف بیش‌ازحد توان دولت در ایران، ۳. تأمین مالی کسری‌های بودجهٔ ساختاری ازطریق مکانیسم خلق پول (یا همان رشد پایهٔ پولی یا پول بیرونی) و ۴. نبود یک نظام بودجه‌ریزی کارا مبتنی‌بر قواعد مشخص و شفاف. و در حوزهٔ سیاست پولی اهم این موارد عبارت‌اند از: ۱. سلطهٔ مالی و عدم‌استقلال بانک مرکزی، ۲. ضابطه‌مندنبودن استفاده از ذخایر بانک مرکزی توسط بانک‌ها، ۳. نبود نظارت هدف‌مند و کارا بر خلق پول درونی یا همان خلق پول توسط بانک‌ها، ۴. نگاه به بانک به‌مثابهٔ یک منبع لایزال تأمین مالی به‌عنوان اصلی‌ترین ریشهٔ بروز نظام بانکیِ ناترازی در شبکهٔ بانکی کشور، ۵. عدم‌بهره‌مندی از الگوهای مناسب بانک‌داری و به‌هم‌ریختگی در الگوهای کسب‌وکار بانکی، ۶. نبود الگوی نظارتی کارا، و ۷. ساختار معیوب حاکمیتی شرکتی.
- عوامل ساختاری (سیاسی ـ نهادی): براساس ادبیات نظری، اگر کشوری در بلندمدت دچار تورم‌های بالا و پایدار یا بالعکس تورم‌های پایین و کنترل‌شده باشد، ریشهٔ اتخاذ چنین سیاست‌هایی را باید در ساختارها و نهادهای سیاسی و تصمیم‌گیری آن جست‌وجو کرد. نهادهای «تورم‌دوست» در کشور ما می‌توانند شامل دولت، مجلس، بانک‌ها، بدنهٔ بوروکراتیک، و سایر نهادهای اثرگذار بر سیاست‌های اقتصادی باشند که هر یک به‌نوعی از تداوم تورم منتفع می‌شوند. درواقع، وابستگی مالی دولت به منابع پولی بانک مرکزی، فقدان استقلال نهادی بانک مرکزی، تسلط سیاست مالی بر سیاست پولی، و چرخه‌های بودجه‌ای ناشی از رقابت‌های سیاسی کوتاه‌مدت ازجمله عواملی هستند که موجب می‌شوند تورم به‌عنوان ابزاری برای تأمین مالی پنهان کسری بودجه و حفظ وضعیت موجود عمل کند. از منظر اقتصاد سیاسی، تداوم تورم در چنین ساختاری نه نتیجهٔ صرفِ خطای سیاست‌گذاری، بلکه بازتاب توازن قدرت میان گروه‌های ذی‌نفع است؛ گروه‌هایی که در محیطی با شفافیت پایین، پاسخ‌گویی محدود و نهادهای ضعیف می‌توانند هزینه‌های تورم را به سایر بخش‌های جامعه منتقل کنند. درنتیجه، درغیاب اصلاحات نهادی عمیق و بازتعریف روابط میان دولت، بانک مرکزی، و بخش مالی، تورم در اقتصاد ایران نه یک پدیدهٔ گذرا، بلکه نتیجه‌ای ساختاری و خودتقویت‌کننده باقی می‌ماند.

۶) نوسانات قابل‌توجه و جهش‌های تورمی در اقتصاد ایران ریشه در سمت عرضهٔ اقتصاد دارد که به تورم کوتاه‌مدت یا تورم ناشی از فشار هزینه شهرت دارد. عامل مسلط این نوسانات شوک‌های برون‌زای خارج از قلمرو اقتصاد داخلی است؛ یعنی، جهش برون‌زای نرخ ارز که به‌سرعت اسباب تشدید تورم را فراهم می‌کند. درواقع، افزایش ناگهانی نرخ ارز موجب افزایش هزینهٔ واردات مواد اولیه، کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای می‌شود، و ازآنجاکه بخش قابل‌توجهی از تولید داخلی به این اقلام وابسته است، هزینهٔ تولید به‌شکل گسترده‌ای افزایش می‌یابد. این افزایشِ هزینه‌ها نهایتاً به انتقال فشار از سمت عرضه به سطح عمومی قیمت‌ها منجر شده و موج تورمی را در کل اقتصاد منتشر می‌کند. افزون‌براین، ضعف ساختاری در طرف عرضه ازجمله وابستگی بالا به واردات، ناکارآمدی نظام تولید، پایین‌بودن بهره‌وری، و محدودیت‌های نهادی باعث می‌شود که ظرفیت تعدیل اقتصاد دربرابر این شوک‌ها بسیار پایین باشد؛ به همین دلیل، شوک ارزی به‌جای آن‌که در کوتاه‌مدت جذب شود، به افزایش پایدار نرخ تورم منجر می‌شود.

۷) در بحث آثار تورم باید گفت تورم در اقتصاد ایران نه‌تنها یک پدیدهٔ پولی است، بلکه به‌مرور به عاملی ساختاری و بازتولیدکنندهٔ نابرابری تبدیل شده است. تداوم تورم‌های بالا و پایدار باعث به‌هم‌خوردن قیمت‌های نسبی در اقتصاد می‌شود، به‌گونه‌ای‌که سیگنال‌های قیمتی دیگر کارکرد واقعی خود را در تخصیص منابع از دست می‌دهند. این وضعیت زمینه را برای گسترش رفتارهای سوداگرانه و انحراف سرمایه از تولید به‌سمت بازارهای غیرمولد مانند ارز، زمین، طلا، و مستغلات فراهم می‌کند. درنتیجه، انگیزهٔ سرمایه‌گذاری بلندمدت و تولیدی کاهش یافته و بخش واقعی اقتصاد تضعیف می‌شود. ازسوی‌دیگر، تورم موجب کاهش ارزش واقعی بدهی‌ها و درمقابل، افزایش ارزش دارایی‌های خریداری‌شده با تسهیلات بانکی می‌شود. به همین دلیل، گروه‌هایی نظیر دلالان بازارهای سفته‌بازی، واردکنندگان کالاهای مصرفی، و بدهکاران بانکی بزرگ از تورم منتفع می‌شوند. درمقابل، دهک‌های پایین درآمدی، مزدبگیران، و اقشار با درآمد ثابت به‌دلیل کاهش قدرت خرید و فرسایش درآمد واقعی خود بازندگان اصلی این فرایند هستند. به این ترتیب، تورم در ایران به نوعی بازی بُرد ـ باخت تبدیل شده است که در آن اقلیت کوچکی از منتفعان تورم دربرابر اکثریت مردم و تولیدکنندگان واقعی قرار می‌گیرند. در سطح کلان، این روند پیامدهای عمیق‌تری نیز دارد: افزایش نابرابری، تضعیف اعتماد عمومی به سیاست‌گذاران، کاهش اعتبار دولت و بانک مرکزی، و شکل‌گیری بی‌ثباتی سیاسی و اجتماعی ازجمله تبعات آن است. به‌بیان دیگر، تورم مزمن نه‌تنها مانع رشد پایدار اقتصادی است، بلکه به‌تدریج به بحران حکم‌رانی اقتصادی و تضعیف سرمایهٔ اجتماعی منجر می‌شود.

۴. توصیه‌های سیاستی کلیدی

با هدف مدیریت وضعیت تورمی کنونی و کنترل پیامدهای منفی ناشی از آن، توصیه‌های سیاستی و کاربردی به سیاست‌گذاران حوزه‌های مالی و پولی کشور به‌شرح زیر خواهد بود:

- ارتقای حکم‌رانی اقتصادی، شفافیت، و پاسخ‌گویی عمومی؛
- تحول در نظام تصمیم‌گیری و تخصیص منابع در بودجه؛
- ممنوعیت/محدودیت تأمین کسری بودجه ازطریق استقراض از بانک مرکزی؛
- افزایش استقلال و شفافیت بانک مرکزی؛
- نظارت قاعده‌مند بر بانک‌ها مبتنی‌بر مدیریت ریسک و ممانعت از اضافه‌برداشت از بانک مرکزی؛
- تعیین تکلیف بانک‌های ناسالم؛
- کنترل رشد نقدینگی ازطریق ابزارهای بازار باز و نرخ بهرهٔ عملیاتی؛
- توسعهٔ بازار بدهی داخلی برای تأمین مالی غیرتورمی دولت؛
- یک‌پارچه‌سازی و مدیریت شفاف نرخ ارز؛
- هدف‌مندسازی یارانه‌ها و حمایت نقدی از گروه‌های آسیب‌پذیر؛
- اجرای سیاست‌های ضدسفته‌بازی و مالیات بر سودهای بادآورده؛
- اصلاحات ساختاری در بخش تولید و زنجیرهٔ ارزش داخلی؛
- گسترش پایهٔ مالیاتی و کاهش فرار مالیاتی؛ و
- توجه به اهمیت روابط اقتصادی بین‌المللی برای کاهش هزینه‌های تحریم و جذب سرمایهٔ خارجی.

۵. ساختار کتاب

مجموعهٔ پیش‌رو مشتمل‌بر مقالات پذیرفته‌شده در همایش «مسئلهٔ تورم در ایران؛ ریشه‌ها، آثار و سیاست‌ها»، به‌غیر از مقالات چاپ‌شده در فصل‌نامهٔ علمی در چهارچوب تعهدات همایش، است[۱]. مقالات مطابق با محورهای همایش در سه بخش سامان‌دهی شده‌اند: در بخش اول، مقالات حول محور علل و ریشه‌های تورم ارائه شده است؛ بخش دوم به ارائهٔ مقالات در حوزهٔ آثار تورم در ایران اختصاص یافته و درنهایت، در بخش سوم مقالات مربوط به محور سوم همایش، یعنی ارزیابی

۱. علاوه‌براین، یک مقاله از قرارگرفتن در مجموعه‌مقالات انصراف داده است.

سیاست‌ها در مقابله با تورم، ارائه شده است. امید است که این مجموعه بتواند روشن‌گر راه در مسیر دشوار و پرفرازونشیب مقابله با تورم در کشور شود.

۶. سپاس‌گزاری

در خاتمه، لازم است از همکاری ریاست محترم پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، آقای دکتر موسی نجفی و معاون محترم پژوهشی، آقای دکتر یحیی فوزی، برای تسهیل برگزاری همایش و همچنین یکایک اعضای محترم کمیتهٔ علمی به‌واسطهٔ مشارکت و حمایت مؤثر از این رویداد علمی سپاس‌گزاری شود. به‌علاوه، از تلاش بی‌وقفه و خالصانهٔ ده‌ماههٔ همکاران گرامی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی (اعم از همکاران حوزهٔ ریاست، حوزهٔ معاونت پژوهشی، حوزهٔ معاونت اداری و مالی، واحد فناوری اطلاعات، واحد انتشارات، روابط عمومی، همکاران پشتیبانی و حراست) و به‌طور ویژه، دبیرخانهٔ اجرایی همایش برای برنامه‌ریزی و پیگیری برگزاری این گردهمایی علمی قدردانی می‌شود. درنهایت، مراتب سپاس‌گزاری از تمامی فرهیختگانی که ازطریق ارسال مقاله، داوری، سخن‌رانی، و حضور در پنل‌های تخصصی به غنای علمی همایش یاری رساندند اعلام می‌شود.

منابع

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۲)، نرخ تورم و شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی، دریافت‌شده در ۲۰ مهرماه ۱۴۰۳ از: https://cbi.ir/Inflation/Inflation_FA.aspx.

Ari, A. et al. (2022), *Surging Energy Prices in Europe in the Aftermath of the War: How to Support the Vulnerable and Speed up the Transition Away from Fossil Fuels*, IMF Working Papers, No. 2022(152).

Ari, A. et al. (2023), *One Hundred Inflation Shocks: Seven Stylized Facts*, IMF Working Papers, No. WP/23/190.

Benigno, P. and G. B. Eggertsson (2023), "It's baaack: The surge in inflation in the 2020s and the return of the non-linear Phillips curve", *National Bureau of Economic Research*, No. w31197.

Bernanke, B. and O. Blanchard (2023), "What caused the US pandemic-era inflation?", *Peterson Institute for International Economics Working Paper Series*, No. WP23-4.

Bruno, M. and W. Easterly (1998), "Inflation crises and long-run growth", *Journal of Monetary Economics*, vol. 41, no. 1, 3–26.

Celasun, O., N. J. Hansen, A. Mineshima, and J. Zhou (2022), *Supply Bottlenecks: Where, Why, How Much, and What Next?*, IMF Working Paper, No. 2022(31).

Cukierman, A. and A. H. Meltzer (1986), "A political theory of government debt and deficits in a neo-Ricardian framework", *American Economic Review*, vol. 76, no. 3, 713–732.

Fisher, I. (1930), *The Theory of Interest*, New York: The Macmillan Company.

Friedman, M. (1957), *A Theory of the Consumption Function*, New Jersey: Princeton University Press.

Friedman, M. (1974), "Inflation, Taxation, Indexation", in: *Inflation: Causes, Consequences, Cures*. London: Institute of Economic Affairs, 71-88.

Hansen, N., F. Toscani, and J. Zhou (2023), *The Role of Import Prices, Profits and Wages in the Current Inflation Episode in the Euro Area*, IMF Working Paper, No. 2023(131).

Keynes, J. M. (1919), *The economic consequences of peace*, Harcourt: Brace and Howe.

Keynes, J. M. (1936), *The General Theory of Employment, Interest, and Money*, London: Macmillan.

Tobin, J. (1965), "Money and Economic Growth", *Econometrica*, vol. 33, no. 4, 671–684.